

॥ శ్రీ ॥

అథ శ్రీ త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత శ్రీ నారాయణపండితాచార్యవిరచితః

॥ శ్రీ మధ్వవిజయః ॥

౧౦. దశమః సర్గః

సపది సమస్కరుత భృశం మాధవగుణసాధకోఽథ మధ్వరవిః |

భృగుకులతిలకస్థానం తాపకరః పాపపాంథానామ్ ॥ ౧౦.౧ ॥

దశమతిశిశ్యః కశ్చిత్సుభజనతాయై కుతూహలనతాయై |

వివిధసువృత్తం వాక్యం కావ్యమివోచే సనాయకస్తవకమ్ ॥ ౧౦.౨ ॥

భువనాద్భుతమధ్వచేష్టితం న వదేమాపి సురాయుశా వయమ్ |

సకలం ఖలు కింతు కించిదప్యథ శుశ్రూశుజనాయ వర్ణ్యతే ॥ ౧౦.౩ ॥

క్వచిదీశ్వరదేవమేశ భూపం ఖననం పాంథజనంవిధాపయంతమ్ |

స్వమపి ప్రతిచోదయంతమూచే క్రియయా నోఽకుశలాన్ ప్రబోధయేతి ॥

౧౦.౪ ॥

ప్రకారం ప్రకటీకర్తుమ్ ఆరభ్య విరరామ నో |

మహీయోమతిమాహాత్మాద్ వైవశ్యేన ఖనన్ ఖలః || ౧౦.౫ ||

నానేనానేనానేనోనూనేన నను నున్నాః |

నానానా నో నూనం నానేనానూననానున్నః || ౧౦.౬ ||

యమశేషభవప్రభవః స్మరతామసుఖాభిరపైతి న చిత్రమిదమ్ |

మరుతీదృశి భాంతి హి యత్సవనే యమశేషభవప్రభవః స్మరతాః ||

౧౦.౭ ||

సంచరన్నంచనీయః కదాచిద్ విభుః విష్ణుపద్యాస్తటం వైష్ణవాగ్రేసరః |

ప్రాపదాప్తైర్నిజైరేష శిష్యైర్వృతః త్యక్తవిశ్వప్లవం శాత్రవతంకతః || ౧౦.౮ ||

ఇమాన్ స్వస్వపూర్వాశ్రయానాత్మవాక్యాత్ సలీలం దయాలుః స

మూలాశ్రయాత్మా |

నిషేద్భ్రాననాదృత్య చానన్యలంఘ్యాం తదాఽత్యాయయత్ తాం నదీం

సంసృతిం వా || ౧౦.౯ ||

వారయతవారయత వైరిసుహృదోఽమూన్ మారయతమారయత

పారగమనాత్ ప్రాక్ |

ఆపతత ఆలపత ఇత్యవదదుచ్చైః స త్వరకరాజపురుషానుచితవాచా ||
౧౦.౧౦ ||

న జడా జలే పతత సాహసాదహో న భయం హి వో
బహుతయాఽబహోర్జనాత్ |
భవతాం పతిం క్షితిపతిం దిదృక్షవః ప్రతియామ కేన కలహం చికిర్షథ ||
౧౦.౧౧ ||

వచసేత్యనేన స పరాన్ న్యరుణద్ భుజగాన్ నరేద్ర ఇవ మంత్రబలాత్ |
ఉదతారయత్ పరిజనం మృతిభీసరితశ్చ దేవసరితశ్చ సమమ్ ||
౧౦.౧౨ ||

నిర్వికారచరితోఽపి పరీతః క్రూరకింకరసహస్రతయేన |
స వ్రజన్నుదలసజ్జగదీశః సింహరాడివ సృగాలసమూహే || ౧౦.౧౩ ||

అప్రకంప్యవపుషం సురాసురైః సింహసంహననమేనమున్నతమ్ |
ప్రాప్తమాత్మనగరాంతికం నృపః ప్రేక్ష్య సౌధశిఖరే స్థితోఽబ్రవీత్ || ౧౦.౧౪
||

రిపున్యపప్రణిధిప్రతిశంకయా పథికపాటనకర్మణి దీక్షితైః |
సుముఖ మే పురుషైః పరుషైః కథం యమభట్టైరివ నాసి విహింసితః ||
౧౦.౧౫ ||

అప్లవదేవనదీతరణం తే హంత కథం చ చికిర్షసి కిం త్వమ్ |
తం నిగదంతమితిప్రభృతీహ స్మాఽహ మహాపురుషోత్తమదాసః ||
౧౦.౧౬ ||

యోఽసౌ దేవో విశ్వదీపః ప్రదీప్తః కుర్మః సర్వం తత్పురానుగ్రహేణ |
యామస్తావత్ తూర్ణమాశాముదీచీమ్ ఇత్యాద్యం తద్భాషయా
చిత్రవాక్యమ్ || ౧౦.౧౭ ||

గాంభీర్యం ధృతిమురువీర్యమార్యభావం తేజోఽగ్ర్యం గిరమపి
దేశకాలయుక్తామ్ |
రాజాఽస్య స్ఫుటముపలభ్య విస్మితోఽస్మై రాజ్యార్థం సపది
సమర్పయాంబభూవ || ౧౦.౧౮ ||

దండ్వార్హబుద్ధివిషయో నృపపూరుషాణాం
రాజ్యార్హబుద్ధివిషయోఽభవదిత్థమేషః |

నీతిం ప్రకాశయితుమేవ విపత్సు కార్యాం గంతుం
ప్రభుః ప్రసభతోఽపి తథా వ్యధాత్ సః || ౧౦.౧౯ ||

కదాచిచ్ఛోరాణాం నికరమవలోక్యాభిపతతాం
అవస్థాప్య స్వీయాన్ కరగపటపిండార్థమతికృత్ |
చరన్నేతేష్వేతానథ మిథ ఇహోఘాతయదహో
విభుః సమ్మోహ్య ప్రాగ్ విజయ ఇవ సంశప్తకగణాన్ || ౧౦.౨౦ ||

అన్యత్ర చ చోరాన్ ధన్యప్రవరోఽసౌ శూరాన్ శతసంఖ్యాన్ ప్రాప్తాన్
స్వజిఘాంసూన్ |
ఏకేన తు శిష్యేణాఽకృష్టకుఠారాన్ నిస్తాడితయూథ్యానద్రావయత ద్రాక్
|| ౧౦.౨౧ ||

క్వచిచ్ఛిలా చ్చటాభ్రమాదముం ససంఘమత్యజన్ |
అవేక్ష్య దస్యవః పునః కుతూహలాత్ తమానమన్ || ౧౦.౨౨ ||

సత్యోచ్ఛేదే సేచ్ఛాపాతం వ్యాఘ్రాకారం దైత్యవ్యాఘ్రమ్ |
ప్రాళేయాద్రేః ప్రాంతే ప్రాజ్ఞః పాణేర్లీలాలేశేనాఽఉయ్యుత్ || ౧౦.౨౩ ||

ప్రాప స నారాయణతః శుద్ధశిలాత్మప్రతిమాః |
యాసు స పద్మాసహితో దోష్యహితః సన్నిహితః || ౧౦.౨౪ ||

పారాశర్యః పరతత్వప్రసిద్ధ్యై తాత్పర్యార్థం పరమం భారతస్య |
వ్యక్తం వక్తుం నియునక్తి స్మ సాక్షాద్ ఏనం ధన్యం భువనే మన్యమానః ||
౧౦.౨౫ ||

తీర్థేషు తీర్థేషు చ సౌఖ్యతీర్థః క్షేత్రేషు చ క్షేత్రవిదాం వరిషః |
గోవిందమావంద్య సహానుగోఽగాద్ గంగాం పునస్తుంగతరంగమాలామ్
|| ౧౦.౨౬ ||

ప్లవైరపేతామవలోక్య సింధుం సరోజబంధుం చ తదాఽఽప్తసింధుమ్
తటే నిషణ్ణానధికం విషణ్ణాన్ నిరీక్ష్య శిష్యానతరత్ స ఏతామ్ || ౧౦.౨౭
||

న వానరేంద్రస్య విలంఘితాభ్యేః న వా నరేంద్రస్య విహర్తురస్యామ్ |
ఇమేఽస్మరంస్తద్వపుషోఽన్యథాఽన్య శక్తస్య శంక్యేత విపత్ కథం తైః ||
౧౦.౨౮ ||

జగత్ప్రదీపాయితగోగణాఢ్యే దివాకరే మధ్యదివాకరే చ |
అవ్యక్తరూపే శ్రియమత్యజన్ ద్రాక్ సహంబుజైస్తన్నయనాంబుజాని ||
౧౦.౨౯ ||

పదం పశోర్వా వినతాతనూజః తీర్త్వా నదీం తావదదీనసత్త్వః |
అనార్ద్రవాసాః స కుతూహలార్థైః నృదేవభూదేవముఖ్యర్షవందే || ౧౦.౩౦
||

భీతైరరాతేరతిమాత్రమత్ర నతారకైరప్యథ తారకైః సః |
స్వతేజసా విస్మితభూపనున్వైః ప్లవేన శిష్యాన్ నిరతారయత్ తామ్ ||
౧౦.౩౧ ||

విశంకటం స్వస్తటినీతటం తే దీపప్రదీప్తం జనతాభిపూర్ణమ్ |
సంచోదయత్ప్రండీతమండలాఢ్యం నాథావలోకోత్ కహ్నదోఽభ్యపశ్యన్ ||
౧౦.౩౨ ||

ఆమ్నాయమామ్నాయవిదాం విదగ్ధం సభావభేదం ప్రవదంతమత్ర |
దైవ్యాం సభాయామివ పద్మయోనిం ప్తైక్షంత సాక్షాత్ సుఖతీర్థమేతే ||
౧౦.౩౩ ||

ప్రాప్తస్తతో హస్తినరాజధానీం మాసానువాసేహ స వాసయోగ్యాన్ |
మఠాంతరేఽనంతగుణాంతరః సన్ ఏకాంతదేశే సరితోఽసమీపే ||
౧౦.౩౪ ||

భిత్త్వా భువం దేవనదీ జగామ శాఖావిశేషేణ నిషేవితుం తమ్ |
వాణీ చ యత్ప్రేష్యతయా కృతార్థా శివాదివంద్యా న తదత్ర చిత్రమ్ ||
౧౦.౩౫ ||

గురుప్రబర్హస్య పదారవిందం విదూరతః సా ప్రణనామ మూర్తా |
ఔదార్యసౌందర్యతనుం తనుం తాం ఆలక్ష్య శిష్యైరతివిస్మితం తైః ||
౧౦.౩౬ ||

తేనోపయాతేన కదాచనాథ వారాణసీం పాపనివారణేన |
అవాది వాణీ బలినః స్వశిష్యాన్ విలోక్య లీలావసరేఽవలిప్తాన్ || ౧౦.౩౭
||

నియుద్ధసిద్ధ్యై యుగపద్ధి వీరమ్ మన్యా భవంతోఽభిపతంతు మాం
ద్రాక్ |

సమస్తశక్తిం న యునక్తి యః స్వాం అత్రాస్మదాజ్ఞాం స నిరాకరోతి ||
౧౦.౩౮ ||

ఇతీరయన్ పంచదశైష యూనః ప్రాప్తాన్ ప్రయుద్ధాన్ యుగపన్నిపాత్య
|
ఉత్థీయతాం యస్య సమర్థతా స్యాద్ ఇతి బ్రువాణః శనకైర్జహాస ||
౧౦.౩౯ ||

సౌమేరవం గౌరవమావహంతి తవాంగమంగాంగులయశ్చ నోఽంగే |
పురా వినశ్యామ ఇతో దయాలో స్వామిన్ విముంచేత్యవదంస్తదా తే ||
౧౦.౪౦ ||

తేనాథ ముక్తైరతివిస్మయస్తైః అవాప్యనాలోచ్య హి తత్స్వరూపమ్ |
యద్బ్రూవిజ్ఞంభేణ సశంభుశక్తం జగత్ సమస్తం నియతం నికామమ్ ||
౧౦.౪౧ ||

సదాక్ష్యమాక్షిప్తసమస్తపక్షకో యతిః ప్రభుం కోఽప్యమరావతీపదః |
జిగీషయా జ్ఞానసహాయకర్మణః ప్రసాధ్యతాం సాధనతేత్యుదాహరత్ ||
౧౦.౪౨ ||

సంసాధితార్థే భగవత్యయుక్తివిత్
పప్రచ్ఛ స జ్ఞానపదార్థముగ్రధీః |
జ్ఞాతః స తే జ్ఞాన్యసి చేన్న చేన్న స
ప్రశ్నో ఘటేతేతి నిరాకృతైష తమ్ || ౧౦.౪౩ ||

వితతతమతమోఽంతం సాధయంత్యా నితాంతం
సదసిసదసి రేజే వ్యాఖ్యయా వ్యాసశిష్యః |
సకలసమయిహస్తాంభో జబంధాభినందీ
శరదిశరది చంద్రశ్చంద్రికాసంపదేవ || ౧౦.౪౪ ||

జననం సమయేసమయే జగతః ప్రథితే సమయే సమయేదమితే |
సనిరాసమయేఽసమయే స్థితియుక్ స్వవభాసమయేఽసమయేష్టధియా
|| ౧౦.౪౫ ||

వర్తస్వాధ్యధి సర్వం దీవ్యేదం సోఽనిశం స్వతంత్రో విష్ణుః
ఉజ్జా సయ దుష్టానాం సంస్కరు సాధూన్ గుణాభిపూర్ణోఽప్యగుణః ||
౧౦.౪౬ ||

అసమోత్తమో మతోఽసౌ శ్రియఃపతిర్విశ్వతో విభిన్నాత్మా |
పరమాన్ ప్రకామమర్థాన్ ప్రకాశయామాస సేత్యాదీన్ || ౧౦.౪౭ ||

సమానయా యాఽనమాఽఽస మాయయా తతయాఽయమా |
నయాసనా నాఽస యా న యాతనాఽలలనాఽతయా || ౧౦.౪౮ ||

ప్రాజ్ఞో రాజ్ఞాం త్రిదివపదవీం కౌరవం క్షేత్రమాప్తః
సస్మారాథ స్వవిహృతిపతద్ధస్తియుద్ధోత్సవానామ్ |
సత్యాత్మాద్యైరిహ పరివృతో భావిమారీచదృగ్భిః విస్మేరైః
స్వైర్నిజన్మపతనూహేతిదృష్ట్యాఽతితుష్టైః || ౧౦.౪౯ ||

విప్రాత్మేశః క్షణార్థం కృతనతిరశితిశ్రీర్హషీకేశదేశే సృష్టం
దృష్టోఽప్యదృష్టః సపది విహితవాన్ విస్మయం దేహభాజామ్ |
స్వప్నే స్వప్రేరితాన్యస్థలగనిజనరోపాహృతైర్భక్త్యభోజ్యైః
ప్రాజ్యైః ప్రాభోజయత్ స్వం గురుమఖిలగురుం వేదయన్ వేదబంధుమ్
|| ౧౦.౫౦ ||

అవాప్తవాన్ పునరిషుపాతమస్మరద్ రమాపతిం స
పరశురామమాదరాత్ |

స రాజకేఢ్యురుకదళీసహస్రకం తదా౨౨దదత్త్యవసితదత్తముత్తమమ్ ||
౧౦.౫౧ ||

స శంకరపదద్విజోపహృతమాప్య గోవాఖ్యగాం
గరిష్ఠకదళీలసద్దశశతీచతుష్కం చరన్ |
పయః కలశపంచకత్రికయుగాభిపూర్ణం పషౌ
అదృష్టగతిరప్యభూన్ఘృపన్పమండలైరుద్యతైః || ౧౦.౫౨ ||

అయమేవ గోవిషయతో౨పి సదసి జనతార్థితో జవాత్ |
పుష్పముత ఫలమహో విదధే జనసుప్తిదానుపమగానసంపదా || ౧౦.౫౩
||

ధన్యో౨మహ్యత నాకినామహితహృద్భాణస్సమో౨జస్యయో మధ్యో
ధ్వస్తదురాగమో౨గ్ర్యహిమగుశ్రీః కామమాయామిహృత్ |
విష్ణుం విశ్వజయప్రదం స హి నమన్ సేవ్యం సుసౌఖ్యం ముదా
దాక్ష్యాచ్ఛ్రీధరమామయాదివిరహీ యోగీ సుహృత్ సర్వదా || ౧౦.౫౪ ||

ఇతి భువనవిభూషణస్య భూయాం స్యవిగణితాని కృతాంతరాణి హంత
|

శ్రవణమననకీర్తనైరభీష్టం ప్రతిదదతీత్యమరాః ప్రకీర్తయంతి || ౧౦.౫౫ ||

ఇతి వివిధగోధారావారైర్విశారదవారిదో
హరిపదరతో విద్యావిద్యుత్ప్రదీపితదిజ్ముఖః |
భవభయమహోఘ్రోత్తప్తం సదంఘ్రిపమండలం
సఫలసుమనః సాంద్రానందం వ్యధాదవిపల్లవమ్ || ౧౦.౫౬ ||

|| ఇతి శ్రీమత్కవికులతిలక త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత
శ్రీనారాయణపండితాచార్యవిరచితే శ్రీమధ్వవిజయే
ఆనందాంకితే దశమః సర్గః ||